

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра _____ Механізації сільського господарства _____

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан

аграрного факультету

Лілія МАРТИНЕЦЬ

1 листопада 2023 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти _____

бакалавр

(бакалавр, магістр)

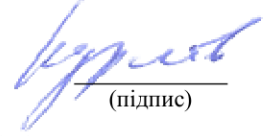
Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
Аграрний факультет	20 Аграрні науки та продовольство	208 Агроінженерія	Агроінженерія

Розробники: Поляков А.М., доцент, канд. техн. наук, доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

(підпис)

Курлов В.І., асистент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

(підпис)

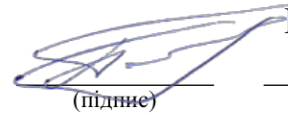
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії):

Кафедра механізації сільського господарства

(назва кафедри)

Протокол № 2 від 27 вересня 20 23 р.

Завідувач кафедри (голова предметної комісії):

(підпис)

Поляков А.М.

(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією факультету:

Аграрного

(назва факультету)

Протокол № 11 від 17 листопада 20 23 р.

Голова методичної комісії:

(підпис)

Овчаренко О. А.

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство, формує інтегральну, загальні та спеціальні (фахові) компетентності та програмні результати навчання, якими оволодіють здобувачі вищої освіти.

Метою викладання навчальної дисципліни є отримання студентами знань, пов'язаних з науково-виробничими основами інженерного забезпечення, ефективного використання техніки, її працездатності, а також технологій для одержання запланованих результатів у конкретних умовах природно-кліматичних зон України.

Основними завданнями вивчення дисципліни є отримання знань з питань механізації технологічних процесів у рослинництві, експлуатаційних властивостей енергетичних засобів та агромашин і машинних агрегатів, методів раціонального використання машинних агрегатів; оволодіння студентами знань, пов'язаних з аналізом експлуатаційних витрат різноманітних агрегатів у сучасних умовах господарювання, оцінювання ефективності використання технічних засобів; аналізування експлуатаційні та економічні показники використання техніки.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми спеціальності 208 «Агроінженерія».

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі агропромислового виробництва, що передбачає застосування певних знань та вмінь, технологічних методів та прийомів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН4. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.

ПРН5. Знати роль і місце агроінженерії в агропромисловому виробництві.

ПРН6. Формулювати нові ідеї та концепції розвитку агропромислового виробництва.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство	обов'язкова	
	Спеціальність 208 Агроінженерія		
Освітня програма: Агроінженерія			
Індивідуальне науково - дослідне завдання - немає	Рівень вищої освіти: перший Ступінь освіти: бакалавр	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин: 90		1-й	1-й
		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3		2-й	2-й
		Лекції	
		22 год.	4 год.
		Практичні	
		22 год.	2 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
	46 год.	84 год.	
Форма контролю: залік			

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сільське господарство і природа

Вступ. Історія та основні етапи розвитку сільського господарства на Україні. Основні галузі сільського господарства і вплив механізації на їх еволюцію. Роль і місце інженера в регулюванні впливу техногенного фактору на довкілля.

Тема 2. Особливості сільськогосподарського виробництва

Виникнення землеробства. Природні особливості та об'єктивні закономірності сільськогосподарського виробництва. Особливості умов функціонування машинно-тракторних агрегатів сільськогосподарського призначення.

Тема 3. Сільське господарство як галузь виробництва рослинницької і тваринницької продукції

Основне призначення сільського господарства. Сільське господарство як джерело будівельних матеріалів. Особливості сільськогосподарського виробництва. Сільське господарство як галузь матеріального виробництва.

Тема 4 Виникнення землеробської техніки

Формування сталості у сільськогосподарському виробництві. Виникнення агроінженерії як наукового напрямку. Умови появи ґрунтообробної техніки, зокрема копальних інструментів. Поява землеробської науки.

Тема 5 Сучасний стан технічного забезпечення аграрного сектору України

Світовий досвід в аграрному секторі. Результати останніх досліджень технічного забезпечення аграрного виробництва. Умови сталого розвитку сільського господарства. Технічне забезпечення аграрного виробництва як один з вирішальних факторів продовольчої безпеки держави.

Тема 6. Тенденції інженерно-технічного забезпечення аграрного виробництва

Трансформація аграрного виробництва. Сучасний розвиток аграрного виробництва. Забезпечення сільськогосподарських підприємств технічними засобами. Реформування системи агропостачання.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с.р .		л	п	лаб	ін д	с.р .
Тема 1. Сільське господарство і природа	15	4	2			9	15	2	2			11
Тема 2. Особливості сільськогосподарського виробництва	15	4	4			7	15	2				13
Тема 3. Сільське господарство як галузь виробництва рослинницької і тваринницької продукції	15	4	4			7	15					15
Тема 4. Виникнення землеробської техніки	15	4	4			7	15					15
Тема 5. Сучасний стан технічного забезпечення аграрного сектору України	15	4	4			7	15					15
Тема 6. Тенденції інженерно-технічного забезпечення аграрного виробництва	15	2	4			9	15					15
Усього годин	90	2 2	2 2			46	90	4	2			84

Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Роль вищої школи у формуванні світогляду майбутнього інженера	1	1
2	Сільське господарство і природа	1	1
3	Особливості сільськогосподарського виробництва	2	
4	Технологічне забезпечення сільськогосподарського виробництва	2	
5	Механізація – основа інтенсифікації сільського господарства	2	

6	Основні етапи розвитку мобільних енергетичних засобів	4	
7	Ефективність використання техніки в сільському господарстві	4	
8	Інженерне забезпечення сільського господарства	4	
	Разом:	22	2

Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Основні напрямки професійної діяльності інженера сільського господарства	4	10
2	Суть технічної експлуатації машинно-тракторного парку	6	10
3	Суть показника ефективності використання енергетичних засобів	6	10
4	Суть виробничої експлуатації машино-тракторного парку	6	10
5	Основні етапи розвитку мобільних енергетичних засобів	6	10
6	Технологічне забезпечення сільськогосподарського виробництва	6	10
7	Суть інтенсифікації сільського господарства.	6	12
8	Роль вищої школи у формуванні світогляду майбутнього спеціаліста сільськогосподарського виробництва	6	12
	Разом:	46	84

Основні види самостійної роботи, передбачені при опануванні навчальної дисципліни:

1. Рівень вивчення лекційного матеріалу.
2. Ступінь підготовки до практичних занять,
3. Опрацювання та вивчення рекомендованої літературних джерел.
4. Робота з інформаційними ресурсами мереж Інтернет (пошук та обробка інформації).
5. Виконання завдань самостійної роботи.
6. Самоконтроль та самодіагностика засвоєння змісту освіти.
8. Підготовка до заліку.

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні дисципліни застосовуються наступні методи навчання:

- словесні: пояснення, бесіда, лекція, робота з книгою;
- наочні: демонстрація, ілюстрація;
- практичні: практична робота.
- за характером логіки пізнання: аналітичний;
- за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів:

пояснювально-демонстративний;

- активні: використання навчальних та контролюючих тестів, опорних конспектів лекцій.

5. ФОРМИ КОНТРОЛЮ, МЕТОДИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до Положення про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у СНУ ім. В. Даля.

У даному розділі наводяться форми контролю, методи і критерії оцінювання знань, зазначаються види завдань, що використовуються при проведенні кожного із видів контролю. Основною формою контролю знань здобувачів є **залік**.

Основними методами оцінювання: опитування; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; тестування; розв'язання практичних завдань, задач, ситуацій.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється відповідно до методики накопичення балів за результатами поточного та підсумкового контролю (табл. 5.1-5.2).

Таблиця 5.1 – Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль						Семестровий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
10	10	10	10	10	10	40	100

T1, T2 ... T6 – теми навчальної дисципліни.

Таблиця 5.2 – Взаємозв'язок між результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності (робіт)

Результати навчання	Види робіт		
	Тест	Практичне завдання	Усна відповідь
ПРН4. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області	+	+	+
ПРН5. Знати роль і місце агроінженерії в агропромисловому виробництві.	+	+	+
ПРН6. Формулювати нові ідеї та концепції розвитку агропромислового виробництва.	+	+	+

Таблиця 5.3 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка	Залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- аудиторія з мультимедійним обладнанням,
- література бібліотеки СНУ ім. В. Даля та електронного ресурсу навчально-методичного забезпечення СНУ ім. В. Даля;
- доступ до наукометричних баз SCOPUS та Web of Science;
- робоча програма дисципліни;
- опорний конспект лекцій із елементами інтерактивного навчання;
- пакет контрольних завдань для самоконтролю знань студентів;
- методичні вказівки до виконання практичних занять із елементами інтерактивного навчання;
- тести.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Гейць В.М., Семиноженко В.П., Кваснюк Б.С. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України: Інноваційно-технологічний розвиток економіки. – К.: Фенікс, 2007, – 564с.
2. Мазнев Г.Є. Методичний підхід щодо обґрунтування територіального розміщення ремонтно-обслуговуючих підприємств. // Економіка АПК. –2019.–№11.–С.102-108.
3. Білоусько Я.К. Техніко-технологічне забезпечення сільського господарства // Економіка АПК. –2009.–№12.–С.29-33.
4. Підлісецький Г.М., Товстопят В. Л. Економічні проблеми технічного забезпечення сільського господарства // Економіка України. –2008.–№11.–С.81-87.

5. Колімбровський М.М. Статистичний довідник Івано-Франківської області 2009. – м. Івано-Франківськ.: ГУПС, 2010, – 85с.
6. Кононенко М.П. Обґрунтування оптимізації нормативних витрат на виробництво сільськогосподарської продукції // Економіка АПК. – 2009. – №6. – С.32.
7. Деревець І.С. Сервісна база дилерських підприємств у системі матеріально-технічного забезпечення АПК України // Економіка АПК. – 2007. – №4. – С.23-27.
8. Мостовой Г.І. Регіональна політика розвитку аграрної сфери. – Харків.: Магістр, 2004, –137с.
9. Крижачківський М.Л. Інженерна діяльність у сільськогосподарському виробництві/ М.Л. Крижачківський, О.В. Дацишин, В.В.Овечко та ін. – К.: Урожай, 1996.- 176 с.
10. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. №1556 – УІІ.– зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>.
11. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку [Електронний ресурс] / Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна . – Режим доступу: <http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2015-07-17/2015.pdf>
12. Університетська освіта: (вступ до фаху): навч. посібник / І. Г. Костирко, Л. Б. Гнатишин, Л. П. Петришин [та ін.]; М-во освіти і науки України. - Львів: Магнолія-2006, 2011. - 350 с. - (Вища освіта в Україні).

Допоміжна

1. Білоусько Я.К., Рибицька В.І. Розвиток ринку сільськогосподарської техніки.// Техніка АПК. –2004.–№10. – С.14-18.
2. Білоусько Я.К. Проблеми реалізації технічної політики в агропромисловому комплексі. – К.: ННЦ ІАЕ УААН, 2007, –216с.
3. Про систему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу України – Закон України – №229-V від 05.10.2006.
4. 12.Закон України «Про вищу освіту» / Відомості Верховної Ради, 2014, № 20,ст. 134.
5. Закон України «Про професійно-технічну освіту» / Відомості Верховної Ради, 1998. – № 32, ст. 215
6. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу в вищих закладах освіти: Навч. посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти. / Я.Я. Болюбаш – К.: ВВП «Компас», 1997.– 64 с.
7. Комплекс нормативних документів для розроблення складових системи стандартів вищої освіти (додаток 1 до наказу Міністерства освіти і науки України від 31.07.1998 р. №285 зі змінами і доповненнями) // Інформаційний вісник. Вища освіта. – 2003. – №10. – С. 3-82.
8. Степко М.Ф. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна – Болонья – Саламанка – Прага – Берлін) / М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Трубінков, І.І. Бабін – Тернопіль. Вид-во ТДПД ім. В. Гнатюка, 2003.

9. Студентський poradnik [Електронне видання]. — 14-те вид., доп. і перероб. — К. : КНЕУ, 2017. — 260 с.

10. Товканець Г. В. Університетська освіта: навч.-метод. посібник / Г. В. Товканець ; М-во освіти і науки України, Мукачів. держ. ун-т. - К.: Кондор, 2011. - 185 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
2. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.
3. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.